

Кубрак С. Можливості використання сучасних інформаційних технологій при вивченні країнознавства у вищих навчальних закладах // Актуальні проблеми професійно-педагогічної освіти та стратегії розвитку: Зб. наук. праць / За заг. ред. О.А. Дубасенюк, Л.В. Калініної, О.Є. Антонової. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2006. – С. 83-85.

*Кубрак Сніжана,
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

Можливості використання сучасних інформаційних технологій при вивченні країнознавства у вищих навчальних закладах

Інформатизація суспільства, що відбувається протягом останнього десятиліття, розглядається не лише як технічний, але й як соціальний процес, який торкається системи освіти в Україні. Зростаюча потреба у спілкуванні та співпраці між країнами та народами з різними мовами та культурними традиціями, вимагає суттєвих змін у підході до викладання іноземних мов у навчальних закладах.

Ідею необхідності заглиблення в культуру, систему світовідчуження та світорозуміння народу, мова якого вивчається, нарівні з оволодінням певними мовними та мовленнєвими навичками в навчанні іноземних мов неодноразово висловлювали вітчизняні та зарубіжні вчені (А.О. Брагіна, Е.М. Верещагін та В.Г. Костомаров, І.О. Зимня, Г.В. Колшанський, А.М.Крюков, Н.В.Кулібіна, О.О. Леонтєв, Ю.І. Пасов, О.Л. Райхштейн, Л.П.Смеякова, Г.Д. Томахін, Р. Adler, D. Brown, M. Clarke, Donahue and Parsons, E. Hall, R. Lado, W. Lambert, H. Nostrand, G.Schumann.)

Авторами перерахованих робіт зазначено, що відбір навчальних матеріалів слід здійснювати не тільки на лінгвістичному, але й на культуроорієнтованому, комунікативному та особистісно-діяльнісному підході, що дозволяє використовувати цінні в культурному відношенні аутентичні іншомовні матеріали. Більше всього майбутній вчитель іноземної мови зустрічається з такими матеріалами в курсі країнознавства.[5, 36]

Аутентичні іншомовні матеріали – невичерпне джерело соціокультурної інформації. Через них відбувається знайомство студентів з національною культурою народу, мова якого вивчається, із сьогоденням та історією країни, з укладом життя та естетичними нормами нації. Звернення до національних традицій у процесі естетичного виховання майбутнього вчителя набуває особливої актуальності в сучасних умовах гуманізації освіти.

Виховний вплив який має країнознавство, обумовлений спільністю специфіки мистецтва та мислення студентів, а саме: їх синкретизмом, символізмом, образністю та декоративністю. Даний курс сприяє формуванню правильної системи світоглядних поглядів, поглибленню розуміння сутності суспільних явищ у країні досліджуваної мови.

На нашу думку вивчення країнознавства варто здійснювати в тісному взаємозв'язку зі сприйняттям і вивченням народних традицій, фольклорних здобутків та інших продуктів народної творчості, міфологічних і релігійних вірувань, специфіки матеріальної культури українців та інших народів.

Інтегруючи в єдиному комплексі знань про країну досліджуваної мови, відомості історичного, географічного, економічного, культурного і соціологічного характеру, країнознавство сприяє засвоєнню системи знань про етапи історичного розвитку, соціальної дійсності і культури країни, а також формуванню країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенції, необхідної для адекватного володіння іноземною мовою як засобом спілкування. Вченими окреслені принципи на яких будується курс країнознавства :

1.Ідеологічна спрямованість в оцінці фактів і явищ дійсності країни досліджуваної мови.

2.Висока інформативність.

3.Координація по лінії міжпредметних зв'язків з дисциплінами суспільно-політичного і психолого-педагогічного циклу; із суміжними науками – історією і географією; з курсами естетики і літератури країни досліджуваної мови; із практичним курсом іноземної мови.

Ідейно-політичне виховання майбутнього вчителя в сучасних умовах здобуває виняткове значення. Курс країнознавства покликаний забезпечити майбутніх учителів знаннями, необхідними для вирішення складних задач навчання і виховання. Здійснення міжпредметних зв'язків і координації з зазначеними вище науками сприяє, з одного боку, здійсненню комплексного підходу до ідейно-виховної роботи у вузі, з іншого боку - комплексному використанню студентами, майбутніми вчителями, отриманих знань для вирішення виховних задач у школі.

Освоєння курсу країнознавства в стінах вузу майбутнім вчителем сприяє комплексній реалізації цілей навчання іноземній мові: виховної, загальноосвітньої, професійної і практичної. Тим більше це важливо, бо на даному етапі сучасне суспільство переживає перехід від індустріалізації до інформатизації. При якому відкриваються безпрецедентні можливості для розвитку кожної людини, і майбутніх вчителів зокрема. Принциповим з цього приводу є питання про забезпечення таких освітніх послуг, які своєчасно готували б майбутніх професіоналів до інформаційного майбутнього. За умов такого підходу, на нашу думку, нові інформаційні технології дозволять розв'язати низку нових дидактичних завдань, а їх застосування забезпечить підвищення якості освіти. Саме завдяки розвитку інформаційних технологій майбутні вчителі іноземної мови мають змогу не тільки читати, а й чути і бачити (музика та фільми) про культуру інших країн.

Мультимедійні засоби навчання дозволяють максимально реалізувати принцип наочності шляхом виведення на екран комп'ютера не лише анімованого тексту, але й звуку, ілюстрацій, відеоряду тощо. У комп'ютерних навчальних програмах використовуються текст, звук, колір, графіка і рухи, що уможливорює активізацію різних каналів сприймання студентами навчальної

інформації і підвищення як ступеня її запам'ятовування, так і засвоєння. Поняття „звук” включає мовлення, музику, їх комбінування, а також різні звукові ефекти. Графіку представлено малюнками, геометричними фігурами, символами, фотографіями, сканованими зображеннями. Мультимедіа є інформаційною технологією, яка дозволяє комплексно об'єднати генеровані за допомогою комп'ютерних засобів графічні образи з відеорядом і звуком. А це, як відомо, сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Роль сучасних інформаційних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови переоцінити важко. Тому надалі мова буде йти про можливості використання сучасних педагогічних інформаційних технологій в умовах викладання країнознавства. [1, 18]

Безперечно, використання нових інформаційних технологій навчання не заперечує традиційних технологій, але проблема інформаційної адаптації майбутнього вчителя у новому інформаційному середовищі змушує переглядати і зміст традиційних технологій з частішим нахилом до вибору ефективніших методів і засобів навчання іноземної мови. У цьому випадку саме нові інформаційні технології стають головним засобом доступу до різних джерел інформації з різних галузей навчання взагалі та країнознавства зокрема. Формування мотивації до самостійного пошуку, обробки, сприйняття та використання цієї Інформації, що є одним із найважливіших аспектів сучасного освітнього процесу вищих закладів освіти. Комп'ютери, як відомо, використовують сьогодні практично в усіх галузях суспільного життя. Саме з цієї причини і заслуговує уваги проблема підготовки майбутніх фахівців, які б володіли комп'ютерними знаннями і вміли застосовувати їх у своїй професійній діяльності: адже вищі заклади освіти готують випускників 21 -го століття, в якому відбувається стрімкий розвиток інформаційних технологій; з кожним днем зростають їхні можливості, розробляються удосконалені та нові зразки як програмного, так і технічного забезпечення. Тому й можливості використання цих технологій у навчальному процесі, на нашу думку, є невичерпними. Модель випускника вищого навчального закладу - це формальне відображення соціального замовлення. Правильне проектування моделі випускника - майбутнього вчителя іноземних мов - головний складовий компонент успішного розвитку нашого суспільства та інтеграції України у міжнародний простір, бо саме вчитель іноземних мов є своєрідною з'єднувальною ланкою між членами його суспільства та суспільства інших країн.

Нові інформаційні технології кардинально вплинули на всю систему освіти, зачепивши її зміст, форми і методи навчання, що призвело до зміни вимог щодо моделі випускника вищого навчального закладу. З моменту використання у сфері освіти мережових (сіткових) технологій, онлайн-баз даних, комп'ютерного моделювання стало можливим навчати студентів не лише матеріалу, але й використовувати його ресурси у майбутній професійній діяльності.

Використання сучасних інформаційних технологій є соціально значущим аспектом у формуванні професійної компетенції майбутнього вчителя іноземних мов при вивченні країнознавства, оскільки воно обумовлює:

- доступ до світових систем знань і культури країн, мову яких майбутній учитель доноситиме до учнів;
- трансляцію знань, напрацьованих людством, до кожного користувача єдиного інформаційного простору (тобто забезпечує взаємообмін професійним досвідом);
- необмеженість свободи творчості, що є запорукою високої професійної кваліфікації учителя іноземних мов: вільне формування вчителем свого світогляду; можливість порівняння зі світоглядом інших;
- розвиток гуманітарної спрямованості навчання; формування у майбутнього вчителя якостей та здібностей патріота та інтернаціоналіста, який поважає культуру народів інших країн, толерантно ставиться до її відмінностей від своєї рідної країни;
- розповсюдження форм домашнього і дистанційного навчання;
- адаптацію особистості майбутнього вчителя до динамічно мінливих умов економічного функціонування життя в цілому.

Маючи доступ до Інтернету і встановлену програму електронної пошти, можна отримувати і відсилати листи, відповідати на повідомлення, зберігати необхідну інформацію з отриманих листів у файлах. Таким чином електронна пошта та інші інформаційні технології, інтернет-навчання мають перевагу перед традиційними формами навчання. Представимо їх у вигляді таблиці.

Таблиця 1

Особливості традиційного і комп'ютерного навчання

Традиційне навчання	Комп'ютерне навчання
1. Лінійний текст (лише текст без інших додаткових джерел).	1. Мультимедійний текст (відео, аудіо можливості, зв'язок з великою кількістю різноманітних джерел).
2. Можлива відсутність мотивації і зацікавленості у навчанні.	2. Висока мотивація і зацікавленість у навчанні.
3. Обмежена кількість інформації, обмежений вибір, часто застарілі дані.	3. Необмежена кількість свіжої автентичної інформації, широкий вибір.
4. Контроль викладача.	4. Самоконтроль і координація навчального процесу викладачем.
5. Спілкування з викладачем,	5. Можливості спілкування (синхронного/асинхронного) з носіями мови, знайомство з культурою їхніх країн.
6. Процес навчання обмежується рамками уроку і домашнього завдання.	6. Значне збільшення часових меж процесу навчання при наявності вільного доступу до Інтернету.

Як видно з таблиці, результати порівняння свідчать про значні переваги використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов над

традиційними. При вивченні курсу країнознавства сучасні інформаційні технології можуть і використовуються при:

- самостійному пошуку суціокультурної інформації;
- обробці знайденої країнознавчої інформації;
- зберіганні цієї інформації для майбутнього використання на заняттях;
- самоконтролі наявних країнознавчих знань і, при необхідності, їх самокорекції;
- спілкуванні з носіями мови для отримання соціокультурної інформації якої бракує, уточнення вже наявної інформації, або обміну думками з приводу соціокультурних відмінностей їх країн.

Сказане вище дає нам змогу дійти до висновку про обґрунтоване використання сучасних інформаційних технологій при вивченні курсу країнознавства у вищих навчальних закладах.

Перелік використаної літератури:

1. Бігич. О.Б. мультимедійне забезпечення лекції як комплекс засобів активізації пізнавальної діяльності студентів // Іноземні мови. – 2006. - №2. – С.18-21;
2. Загвоздкин В. К. Технология в образовании // Человек, 1997. - № 3. – С. 48-56.
3. Морська Л. І. Підготовка вчителя іноземних мов до використання сучасних інформаційних технологій у професійній діяльності // Іноземні мови. – 2005.- № 4. – С. 19-21;
4. Скалій Л. І. Використання інформаційних технологій у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя іноземних мов // Іноземні мови. – 2003. - № 4. – С. 5-9;
5. Смелякова Л.П. Художественный текст в обучении иностранным языкам в языковом вузе (Теория и практика отбора): Монография.- СПб.:Образование, 1992. – С. 36-42;
6. Цільова комплексна програма „Вчитель”// Освіта України. – 1996. - № 64. – 27 серпня.